

بلوغ اجتماعی و حکم اعدام



کیومرث اشترینان

اینکه خواننده‌ای با خواندن اشعاری، هرچند مخالف نظام، به اعدام محکوم شود، با چه منطقی سازگار است؟ منطق حقوقی یا اجتماعی یا سیاسی یا امنیتی؟ شاید هیچ‌کدام. قضاوت قاضی فارغ از بلوغ مدنی و رشد سیاسی- اجتماعی او نیست. گاه گفته می‌شود که «منطق حقوقی» مستقل است و استقلال قاضی از همین رو است؛ اما نقد «پوزیتیویسم حقوقی» جایی برای این ادعا باقی نگذاشته است. قاضی نیز مانند همگان درگیر زندگی اجتماعی و تجربه سیاسی است و فارغ از آن نمی‌تواند حکم دهد؛ این زندگی اجتماعی می‌تواند از زندگی قبیله‌ای تا شهرنشینی دامنه‌دار باشد. از همین رو است که مقولاتی مانند عوام‌زدگی، شهری‌زدگی، غرب‌زدگی یا شرق‌زدگی برای یک قاضی نیز صادق است. اینکه یک قاضی باید از کارشناس فنی استفاده کند تا حکمش روا باشد، از همین رو است؛ «حکم قضا ممتحن تدبیر است». کارشناس فنی هم محدود به حوزه ساختمان یا امور امنیتی نیست. کارشناس هنری، سیاسی، اجتماعی و بین‌المللی هم از آن جمله است که کمتر به آن توجه می‌شود. حکم اعدام، خود مشمول همین حکم است. فراموش نکرده‌ایم که سال‌ها پیش حکم اعدام دکتر هاشم آغاچری صادر شد و فضای بین‌المللی را بر ضد ایران برآشفتم. چهره‌ای خشن و بی‌تمدن از کشور آفریدند که قرار است یک استاد دانشگاه را به دلیل سخنرانی انقلابی از همان زمان تصور کسانی بر این بود که این صرفاً یک تهدید است و او اعدام نخواهد شد؛ و چنین هم شد؛ اما تنها چیزی که برای ایران باقی ماند، چهره‌ای بسیار مخدوش بود. آن قضا بلا شد و آن قاضی فنا. برخی «دست‌اندرکاران بیرونی» قوه قضائیه بی‌توجه به ابعاد ملی و بین‌المللی چنین احکامی می‌خوانند؛ مثلاً به تصور خود بازدارندگی ایجاد کنند یا چهره‌ای انقلابی از خود نشان دهند «تا که خود از های و هوی و هیبتش/ رنگ سیما از رقیبان بریزد». درحالی‌که آن‌گاه که در مرحله تجدیدنظر چنین احکامی نقض شود، دیگر اعتبار و اقتداری باقی نمی‌ماند و ما می‌مانیم و حیثیتی که بر باد رفته و تبلیغاتی جهانی که به خاطر هیچ و پوچ شکل گرفته است.

درباره پرونده مورد بحث این روزها، برخی از اشعار این «پژ» همان محتوایی را دارد که برخی از «خودی‌ها»، خون در دل و پا در گل، بیان می‌کنند. فساد و ناکارآمدی و تزویر و ریا صدای حکیمان را هم درآورده است. حکم حکمت آنان چیست؟ انتظار دارید همه به یک زبان به نقد اجتماعی- سیاسی بپردازند؟ ظرفیت خود را بالا ببرید؛ جانی که فسرده است نگیرد اثری از اعدام. بخشی از اصلاح و مبارزه با فساد را به ندهای تند و تیز جوانان بسپارید؛ حتما ضرر نمی‌کنید و آنان نیز اگر برخورد درست ببینند، شاید زبان خود را اصلاح کنند. حتی اگر زبان خود را اصلاح نکنند، باز هم باید تحمل کنید. برخی از این نقدها تیغی است ضروری بر چین ما. این کمان ملامت باید به تندی برکشیده شود تا مگر در پی اصلاح خود برآییم. همین‌جا بگوییم که من هیچ‌گونه علاقه‌مندی به برخی از رویه‌ها و افکار این نسل معترض ندارم و فاش می‌گویم که آنان نیز به دلیل بی‌تدبیری‌های ما دقیقاً مانند خود ما سطحی و خودمحور و دیدناتویر هستند. خجل از تنگ بضاعتیم؛ چون دقیقاً

«کپی» برابر با اصل خود ما هستند. هیچ تسماحی در بیان ندارند و فقط باید با آنان همدست و هم‌داستان باشیم- مقبول درگاه‌شان باشیم. برای آنان بسیاری از شخصیت‌های سیاسی درد و رنج کشیده که قدم در راه عدالت‌طلبی و آزادی گذاشته‌اند و رنج زندان و تلخی حرمان کشیده‌اند، یکسان‌اند. از منظر آنان همه بر خطایند. تنها خود را بر حق می‌دانند. درباره توماچ صالحی اگر اکنون زیر تیغ نبود، نظرات خود را شفاف‌تر ابراز می‌کردم که حتما خوشایند او نبود؛ اما همه اینها به آن معنا نیست که موافق اعدام آنان باشیم. آزادی چنین هنرمندانی می‌تواند به بهبود درک ما از وضعیت جامعه کمک کند و زخم عمیق مردم را از فساد بازماند؛ آتشی نهان است اندرین تیغ آیدار. آزادی یادگرفتنی و تمرین‌کردنی است.

در درجه نخست این خود نظام است که باید درک و تعهد به آزادی را پیشه کند.

یکشنبه ۹ اردیبهشت ۱۴۰۳
۱۹ شوال ۱۴۴۵
۲۸ آوریل ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۸۲۰
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: مشکلی در سایه حمایت‌های ضعیف دولتی؛ بیماران دیستروفی ویلچر ندارند • نوبت مارکس: پرسترویکای دریدا • «شرق» از روند همکاری ایران و قاره آفریقا گزارش می‌دهد

گزارشی از گرفتاری‌های هر سال والدین؛ ملاک افزایش شهریه غیر انتفاعی‌ها چیست

شهریه بی‌ترمز مدارس

گزارش تیبریک را در صفحه ۱۰ بخوانید



صفحه ۱۰ بخوانید / عکس: صادق سوری، mte

گزارش «شرق» از یک روز زندگی با سوخت‌برهای سیستان و بلوچستان

مرگ به آنها نزدیک‌تر است

بررسی دور جدید تحریم‌های اروپا و آمریکا علیه ایران در گفت‌وگو با عبدالرضا فرجی‌راد

شانزده‌های سیاسی ملاک عمل دولت‌های اروپایی نیست

۳

برگزیده‌ها

تاوان غرب

اعتراضات علیه جنگ افروزی اسرائیل در غزه همچنان ادامه دارد

۵

چاله‌بازنشستگی

در یک دهه اخیر تخصیص منابع از درآمدهای عمومی به صندوق‌های بازنشستگی بیش از ۱۵ برابر شده است

۴

اوسمار؛ آقای خاص یا معمولی

۹

گفت‌وگوی «شرق» با عبدالمحمد طاهری

طالبان باید به قواعد و قوانین مرزبانی تمکین کند

۲



گفت‌وگو با محمد مهاجری

مجلس دوازدهم فاقد ستاره سیاسی است

۲

یادداشت

فرسایش سیاست خارجی ایران در قفقاز



سیدمحمدحسینی

سفیر سابق جمهوری اسلامی ایران در عربستان سعودی

تعادل بخشی به سیاست خارجی کشورها در محیط‌های پیرامونی‌شان کاری بس دشوار است. معمولاً هر کشوری در یکی از محیط‌های سیاست خارجی‌اش بیش از محیط‌های دیگر سرمایه‌گذاری کرده و انرژی صرف می‌کند. ایران نیز با چند محیط در سیاست خارجی مواجه است اما «شدت بحران» سیاست خارجی ایران در محیط «نظام بین‌الملل» و محیط «شامات» آنچنان انرژی و سرمایه از ایران گرفته که امکان «کنشگری فعال» در سایر محیط‌ها را از ایران گرفته است. جمهوری اسلامی ایران، سیاست همسایگی و تعامل عزتمندانه با همه کشورها به استثنای رژیم صهیونیستی را به عنوان راهبرد کلان سیاست خارجی خود اعلام کرده است اما در «مقام عمل»، راهبرد سیاست خارجی ایران در هر یک از محیط‌ها به دلیل «الزامات خاص هر محیط»، وضعیت متفاوتی به خود گرفته است. نگاهی به راهبردهای ایران در هر یک از محیط‌های سیاست خارجی ایران و مقایسه آنها با یکدیگر مؤید این ادعاست:

- محیط نظام بین‌الملل: راهبرد تقابل فعال/ نیمه‌فعال با آمریکا و اروپا
- محیط شامات: راهبرد تعارض فعال با اسرائیل
- محیط خلیج فارس: راهبرد سیاست همسایگی
- محیط افقا (افغانستان، پاکستان): راهبرد سدکردن تهدید
- محیط آسیای مرکزی و قفقاز: راهبرد مدیریت بحران

ملاحظه می‌شود انرژی که محیط نظام بین‌الملل و به خصوص محیط شامات از ایران می‌گیرد، عملاً بر سایر محیط‌ها سایه افکنده و مانع از کنشگری فعال ایران در حوزه‌هایی که مزیت دارد می‌شود.

بسیاری برای اقتصاد کلان کشور ایجاد می‌کند و در واقع اولویت‌دادن به منافع اجتماعی در مقایسه با منافع فردی را مطرح می‌کند؛ اما اینک برخی الزامات اقتصادی متولیان امر را در مسیری سوق داده که به فکر ارائه خدمات به «ماهیتران» یا هدف کسب درآمد بیشتر باشند.

اما نکته تأمل‌برانگیز این است که قانون اساسی ما به‌عنوان دستاورد زیباترین و باشکوه‌ترین انقلاب تاریخ بشر، شرایطی آرمانی را تصویر می‌کند که در آن محدودیت‌های مادی نمی‌تواند مانع پرواز با بال استعدادها شود. جامعه موظف است هرگونه امکان پیشرفت را در اختیار تک تک شهروندان در دوردست‌ترین روستاها قرار بدهد تا هرکسی بتواند تا هر ارتفاعی که آرزویش را دارد، پرواز کند. تولید ثروت کند، کسب علم و معرفت کند یا در اندیشه رشد معنوی خود باشد و به عبارتی فقر خانوادگی یا توسعه‌نیافتگی منطقه نباید مانع پرواز او شود. اینک با گذشت سال‌ها دولتمردان در دفاع از عملکرد خود می‌توانند به فهرست بلندبالایی از مشکلات اشاره کنند که مانع تحقق این رؤیای ارزشمند و باشکوه شده‌اند؛ همان مشکلاتی که آنان را واداشت تا از انجام تعهد آموزش رایگان یا تأمین مسکن برای همگان شانه خالی کنند؛ اما گویا از دید دولتمردان محترم این ناکامی درندک دلیل آن نمی‌شود که فرصت نوعی دیگر از پرواز را از مردم بگیریم؛ اگر پرواز با بال استعدادها مقدور نشد، به جایش امکان پرواز با جت شخصی را فراهم می‌کنیم!

آرمان نیک‌اندیشانه‌ی که متن قانون اساسی را نوشتند، این بود که حتی فرزندان فقیرترین و محروم‌ترین خانواده‌های کشور از پرواز با بال استعداد بازنمانند؛ اما اینک پرواز با جت شخصی فقط مختص کسانی است که فرزند فنانان فرد متنفذ باشند و با استفاده از رانت نام خانوادگی اجازه «دورزدن تحریم» را بیابند؛ کسانی که لایب در کام بعدی منقاضی داشتن «فردگاه شخصی» هم خواهند بود.

یادداشت

از پرواز با بال استعدادها تا پرواز با جت شخصی



ناصر ذاکری

کارشناس اقتصادی

۳ - بسیاری از ثروتمندان بزرگ کشور تاجران جوان و تازه‌کاری هستند که نه به انتهای نبوغ کارآفرینی؛ بلکه با کمک روابط خانوادگی و استفاده از نفوذ خانوادگی به ثروت‌های کلان دست یافته‌اند. مثلاً فلان جوان تازه‌کار با استفاده از فرصتی که تحریم نفت ایران ایجاد کرده و با کمک حامیان بانفوذ و با ادعای تکراری «دورزدن تحریم» یک‌شبه ره صدساله طی کرده و به ثروتی افسانه‌ای دست می‌یابد. به‌این‌ترتیب می‌توان ادعا کرد بیشتر منقاضیان خرید و استفاده از جت شخصی، این گروه ثروتمندان تازه به‌دوران رسیده و برخوردار از رانت خانوادگی خواهند بود.

۴ - در شرایط کمبود منابع مالی دولت، سازمان‌های دولتی ناگزیر هستند شیوه‌های جدیدی را برای کسب درآمد و ترازکردن دریاقتی‌ها با پرداختی‌های‌شان بیازمایند. ارائه خدمات به دارندگان جت شخصی راهی بسیار مناسب برای کسب درآمد است؛ آن‌هم در شرایطی که افزایش قیمت بلیت و فرسودگی ناوگان هوایی به شکل‌گیری ظرفیت بی‌کار در اکثر فرودگاه‌های کشور منتهی شده است.

۵ - سال‌هاست که در حوزه مدیریت شهری از ضرورت افزایش سهم شبکه حمل‌ونقل عمومی در حمل‌ونقل شهری سخن گفته می‌شود که صرفه‌های

خبر

مدارس صاحب نیروگاه خورشیدی می‌شوند

مدارس توسعه پیدا کند؛ چراکه ظرفیت فوق‌العاده‌ای در کل کشور وجود دارد. این امر زمینه فرهنگ‌سازی دانش‌آموزان به عنوان آینده‌سازان کشور را فراهم می‌کند و به تولید برق پاک کمک می‌کند. هم‌اکنون ۱۰۰ مدرسه در کل کشور وجود دارد که برای نصب سامانه خورشیدی اقدام کرده‌اند که امیدواریم توسعه پیدا کنند.

معاون وزیر نیرو با اشاره به برنامه توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر در کشور اظهار کرد: در کنار مدل‌های مختلفی که وزارت نیرو و ساتبا برای توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر شامل نیروگاه‌های بزرگ و بخش صنعت دارد، ساخت نیروگاه‌های کوچک‌مقیاس را در حوزه مدارس و نیز نهادهای حمایتی درحال پیگیری هستیم.

او درباره جزئیات ساخت هشت‌هزار و ۵۰۰ مگاوات نیروگاه‌های تجدیدپذیر در دست ساخت در کشور بیان کرد: ما برای دو بسته نیروگاهی از شورای اقتصاد مجوز گرفته‌ایم که شامل یک بسته چهارهزار مگاواتی و بسته چهارهزار و ۵۰۰ مگاواتی است و مناقصات مربوط به آن در سال گذشته، برگزار و برندگان آن اعلام شده و از این حجم نیروگاهی، ساخت ۲۵۰ مگاوات در استان قم قرار

وزارت نیرو خبر داد که مدارس صاحب نیروگاه خورشیدی می‌شوند. در همین زمینه محمود کماتی، معاون وزیر نیرو توضیح داد: تاکنون ۱۰۰ مدرسه در کل کشور برای نصب سامانه خورشیدی اقدام کرده‌اند که امیدواریم همچنان توسعه پیدا کنند. به گزارش ساتبا، او درباره روند توسعه ساخت نیروگاه‌های خورشیدی در مدارس کشور گفت: در سال گذشته تفاهم‌نامه‌ای با سازمان نوسازی مدارس و آموزش و پرورش داشتیم تا سامانه‌های خورشیدی در مدارس کشور توسعه پیدا کنند؛ این تفاهم‌نامه بین سازمان توسعه مدارس، ساتا و خیرین مدرسه‌ساز منعقد شده است که خیرین علاوه بر ساخت مدارس، هزینه‌های احداث نیروگاه‌های خورشیدی روی پشت‌بام مدارس را هم متقبل شوند. کماتی ادامه داد: ساتبا برق تولیدی این نیروگاه‌ها را با نرخ مناسب می‌خرد و عواید حاصل از برق تولیدی به تأمین هزینه‌های جاری و نگهداری مدارس کمک بزرگی می‌کند. قم در این زمینه پیشتان است و ۱۱ مدرسه در این استان به سامانه‌های خورشیدی تجهیز شده است.

او با اشاره به افتتاح سه سامانه ۲۰ کیلوواتی در مدرسه خیرساز غلامرضا زریک در شهر قم، عنوان کرد: امیدواریم ساخت سامانه‌های خورشیدی در